

بمب‌گذاری هتل کینگ دیوید

در ۲۲ ژوئیه ۱۹۴۶، هتل کینگ دیوید در اورشلیم، که در آن زمان بخشی از فلسطین تحت قیمومیت بریتانیا بود، با انفجاری عظیم ویران شد که ۹۱ نفر را کشت و ۴۶ نفر را زخمی کرد. این حمله توسط ایرگون، یک گروه شبه‌نظامی صهیونیستی، انجام شد و هتل را هدف قرار داد زیرا مقر اداری بریتانیا — شامل دفاتر نظامی و اطلاعاتی — در آن مستقر بود.

این بمب‌گذاری همچنان یکی از ویران‌کننده‌ترین و جنجالی‌ترین اقدامات خشونت سیاسی در تاریخ مدرن منطقه است. در حالی که ایرگون این حمله را به عنوان عملی مقاومتی ضد استعماری توجیه کرد، طبق تعریف بین‌المللی امروز — بر اساس کنوانسیون تأمین مالی تروریسم سازمان ملل متحد در سال ۱۹۹۹ و حقوق بشر دوستانه عرفی — این یک عمل تروریستی به شمار می‌رود، زیرا عمداً ساختمانی با ساکنان غیرنظامی را برای دستیابی به اهداف سیاسی هدف قرار داد.

پیش‌زمینه: قیمومیت بریتانیا و تنش‌های رو به افزایش

هتل کینگ دیوید، یک بنای هفت طبقه از سنگ آهک، هم اقامتگاهی لوکس و هم مرکز اداری حاکمیت بریتانیا در فلسطین بود. بال جنوبی، معروف به «دبیرخانه دولت»، مقر فرماندهی ارتش بریتانیا و دفاتر اداره تحقیقات جنایی (CID) را در خود جای داده بود.

تا اواسط دهه ۱۹۴۰، سازمان‌های شبه‌نظامی یهودی — که از سند سفید ۱۹۳۹ که مهاجرت یهودیان و خرید زمین را محدود می‌کرد، ناامید شده بودند — مقاومت مسلحانه علیه کنترل بریتانیا را آغاز کردند. هولوکاست عزم یهودیان برای ایجاد سرزمینی امن را تقویت کرده بود، در حالی که بریتانیایی‌ها، گرفتار میان مطالبات یهودیان و اعراب، به طور فزاینده‌ای به سرکوب امنیتی روی آوردند.

در میان گروه‌های زیرزمینی یهودی، ایرگون زوای لنومی، به رهبری مناخم بگین، از حملات مستقیم به اهداف بریتانیایی حمایت می‌کرد. بگین بریتانیایی‌ها را اشغالگر استعماری می‌دید که مانع تشکیل دولت یهودی می‌شود. در سال‌های ۱۹۴۵-۱۹۴۶، ایرگون با لهی (باند استرن) و هاگانای اصلی در آنچه «جنبش مقاومت یهودی» نامیده شد، متحد شد. با این حال، این اتحاد ناپایدار بود، زیرا رهبر هاگانا داوید بن‌گوریون اغلب تلاش می‌کرد تا جناح‌های تندروتر را مهار کند.

حمله: برنامه‌ریزی، هشدارها و اجرا

آرشیوهای آزاد شده اکنون امکان بازسازی دقیق بمب‌گذاری هتل کینگ دیوید را فراهم می‌کنند. برنامه‌ریزی در اوایل ژوئیه ۱۹۴۶ آغاز شد. هدف ایرگون نابودی پرونده‌های اطلاعاتی بریتانیا بود که گمان می‌رفت حاوی شواهدی از عملیات صهیونیستی صادره شده در جریان عملیات آگاتا، یک یورش گسترده بریتانیایی که صدها فعال یهودی را دستگیر کرد، باشد.

برنامه ایرگون و ساختار فرماندهی

اسناد تازه آزاد شده اسرائیلی و بریتانیایی چهره‌های کلیدی عملیات را شناسایی می‌کنند:

- فرمانده: مناخم بگین
- رئیس عملیات: آمیخای پاگلین («گیدی») – طراح دستگاه انفجاری
- تیم استتار: هفت مأمور با جلابیب عربی
- نگهبان: بیتسحاک سده (رابط هاگانا)
- راننده: یسرائیل لوی

در صبح ۲۲ ژوئیه، مأموران ایرگون ۳۵۰ کیلوگرم ژلاتینیت را که در بشکه‌های شیر مخفی شده بود، به زیرزمین هتل زیر کافه لا رژانس قاچاق کردند. تحلیل پزشکی قانونی بعداً ژلاتینیت را با مواد منفجره دزدیده شده از انبار مهمات بریتانیا در حیفا (پرونده CID RG 41/G-3124) مطابقت داد.

هشدارها: تجزیه دقیقه به دقیقه

شواهد اولیه از پرونده MI5 KV 5/34 و شهادت‌های معاصر تأیید می‌کنند که سه تماس هشداردهنده انجام شد:

زمان	اقدام	منبع
۱۱:۵۵	تماس با پالستاین پست: «مبارزان یهودی به شما هشدار می‌دهند که هتل کینگ	دفترچه ثبت پالستاین
صبح	دیوید را تخلیه کنید.»	پست
۱۱:۵۸	تماس با کنسولگری فرانسه در کنار هتل: «بمب‌هایی در هتل – فوراً خارج شوید.»	کابل دیپلماتیک فرانسه، ۲۳ ژوئیه ۱۹۴۶
۱۲:۰۱	تماس با اپراتور هتل: «این زیرزمین عبری است. بشکه‌های شیر در زیرزمین در نیم	شنودهای MI5، برگه‌های ۱۱۸-۱۱۲
ظهر	ساعت منفجر می‌شوند.»	

با این حال، اپراتور سوئیچ‌بورد هتل، که به شوخی‌های دروغین عادت داشت، هشدار را به عنوان «شوخی یهودی دیگر» رد کرد. دبیرکل سر جان شاو، وقتی مطلع شد، ظاهراً گفت: «این هفته بیست تماس مشابه داشتیم.» جستجوی نظامی بریتانیا در زیرزمین در ساعت ۱۲:۱۵ فقط مناطق عمومی را بررسی کرد و راهروی خدماتی زیر لا رژانس را از دست داد.

در ساعت ۱۲:۳۷ ظهر، انفجار بال جنوبی را نابود کرد. شدت انفجار آنقدر بود که در سنجش‌گر زلزله دانشگاه عبری ثبت شد و اسناد، دفاتر و جان‌ها را نابود کرد.

تلفات انسانی

۹۱ قربانی از ملیت‌ها و جوامع مختلف بودند:

نام	ملیت	نقش
جولیوس جاکوبز بریتانیایی	دستیار دبیر (کشته شده)	
احمد ابوزید	عرب	سرپیشخدمت، لا رژانس
حایم شاپیرو	یهودی	خبرنگار پالستاین پست

۲۸ نفر بریتانیایی، ۴۱ عرب، ۱۷ یهودی و ۵ نفر از ملیت‌های دیگر بودند. روزنامه رسمی فلسطین (۱ اوت ۱۹۴۶) همه نام‌ها را فهرست کرد و ماهیت بی‌تفکیک حمله را برجسته کرد. قربانیان شامل کارمندان، روزنامه‌نگاران، سربازان و غیرنظامیان — بسیاری بدون دخالت مستقیم در درگیری سیاسی — بودند.

پیامدهای فوری: آشوب، محکومیت و سرکوب

واکنش بریتانیا سریع و شدید بود:

- ۲۳ ژوئیه: منع آمودشد در اورشلیم؛ ۱۷۰۰۰ سرباز مستقر شدند.
- ۲۶ ژوئیه: دستگیری‌های گسترده در فاز دوم عملیات آگاتا.
- ۳۱ ژوئیه: ژنرال بارکر دستور منع ورود سربازان بریتانیایی به کسب‌وکارهای یهودی را صادر کرد — اقدامی که بعداً به عنوان نژادپرستانه محکوم شد.
- اوت ۱۹۴۶: جایزه ۲۵۰۰۰ پوندی برای دستگیری بگین تعیین شد.

در لندن، نخست‌وزیر کلمنت آتلی به کابینه خود گفت: «هزینه حفظ فلسطین اکنون از ارزش قیمومیت فراتر رفته است» (CAB 128/6). این ادعان مستقیمی بود که بمب‌گذاری بر تصمیم بریتانیا برای ارجاع مسئله فلسطین به سازمان ملل متحد — گامی کلیدی به سوی تقسیم — تأثیر گذاشت.

واکنش‌های داخلی یهودی و مناقشه «هشدارها»

یادداشت ضبط‌شده هاگانا (CZA S25/9021) فاش کرد که داوید بن‌گوریون دو روز قبل تلاش کرد عملیات را لغو کند و هشدار داد که «غیرنظامیان زیادی» حضور دارند. با این حال، رابط هاگانا **موسه سینه** پاسخ داد که طرح «غیرقابل بازگشت» است.

ایرگون ادعا کرد هشدارها نیت آنها برای جلوگیری از تلفات را اثبات می‌کند. اما طبق هر معیار نظامی یا اخلاقی معقول — به ویژه بر اساس حقوق بشردوستانه بین‌المللی امروز، که حملاتی را که احتمالاً باعث آسیب غیرنظامی نامتناسب می‌شوند ممنوع می‌کند — چنین عملیاتی به عنوان تروریسم طبقه‌بندی می‌شود. صرف‌نظر از نیت، استفاده از ساختمانی غیرنظامی پر از غیرمبارزان به عنوان هدف بمب‌گذاری با هنجارهای مدرن درگیری مسلحانه سازگار نیست.

واکنش‌های جهانی و محلی

روزنامه‌های عربی در سراسر فلسطین بمب‌گذاری را به عنوان «تروریسم یهودی» محکوم کردند.

- فیلاستین: «تروریسم یهودی ۴۱ عرب را در لانه بریتانیایی می‌کشد»
- الدفاع: «هتل مرگ»

- **الاتحاد:** «بمب‌های صهیونیستی – گام اول برای اخراج ما»

در سطح بین‌المللی:

- **نیویورک تایمز** آن را «عملی که به آرمان یهودی آسیب می‌زند» نامید و به کاهش ۳۰ درصدی کمک‌های مالی صهیونیستی در آمریکا اشاره کرد.
- **لوسروآتوره رومانو** واتیکان «روش‌های بربرمنشانه» را محکوم کرد.
- **مطبوعات شوروی**، ابتدا سکوت کرد، سپس آن را به عنوان «مقاومت ضد امپریالیستی» توصیف کرد.
- **جواهر لعل نهرو** اظهار داشت: «بریتانیایی‌ها آنچه کاشته‌اند درو می‌کنند»، و آشفتگی فلسطین را به ناآرامی‌های استعماری در هند مرتبط کرد.

محاکمات و پیامدهای بلندمدت

مقامات بریتانیا چندین مظنون ایرگون را در **دادگاه‌های نظامی اورشلیم** در اوایل ۱۹۴۷ محاکمه کردند. شش نفر به اعدام محکوم شدند که پس از فشار عمومی به حبس ابد تبدیل شد. دیگران در **فرار از زندان عکا** در مه ۱۹۴۷ گریختند. خود مناخم بگین از دستگیری فرار کرد و پس از استقلال اسرائیل در ۱۹۴۸ عفو دریافت کرد.

از نظر سیاسی، بمب‌گذاری خروج بریتانیا را تسریع کرد. تا اواسط ۱۹۴۷، دولت پذیرفت که دیگر نمی‌تواند فلسطین را به طور مؤثر اداره کند. طرح تقسیم سازمان ملل متحد دنبال شد و ظرف دو سال، اسرائیل در میان جنگ‌های تازه متولد شد.

یادبود، بازنویسی و جنجال مداوم

از سال ۱۹۴۸، میراث بمب‌گذاری همچنان تفرقه‌افکن باقی مانده است:

- **۱۹۶۶:** کهنه‌سربازان ایرگون لوحی در هتل نصب کردند که هشدارهایشان را ستود و بی‌عملی بریتانیا را مقصر دانست.
- **۲۰۰۶:** دیپلمات‌های بریتانیایی مراسم لوح جدید را تحریم کردند؛ فلسطینی‌ها آن را «ستایش تروریسم» نامیدند.
- **۲۰۱۶:** برنامه‌های درسی اسرائیلی آن را به عنوان «ضربه جراحی که استقلال را تسریع کرد» توصیف کردند.
- **۲۰۲۱:** سازمان غیردولتی فلسطینی **زو خروت** یادبود دیجیتالی راه‌اندازی کرد که همه ۹۱ قربانی، از جمله کارکنان عرب، را فهرست می‌کند.

ارزیابی اخلاقی و حقوقی: تروریسم بر اساس معیارهای امروز

در حالی که برخی در اسرائیل همچنان حمله را عملی ناامیدانه از مقاومت ضداستعماری می‌بینند، تعاریف مدرن جای ابهامی باقی نمی‌گذارند. بر اساس **تعریف کاری مجمع عمومی سازمان ملل متحد در سال ۲۰۰۴ برای تروریسم** — استفاده عمدی از خشونت علیه غیرنظامیان برای تأثیرگذاری بر سیاست دولت — **بمب‌گذاری هتل کینگ دیوید واجد شرایط تروریسم است.**

حتی با هشدارهای صادرشده، ایرگون آگاهانه مواد منفجره پرقدرت را در ساختمانی غیرنظامی فعال قرار داد، در تضاد با اصولی که بعداً در **کنوانسیون‌های ژنو و اساسنامه رم دیوان کیفری بین‌المللی** تدوین شد. هدف حمله — اجبار به خروج

بریتانیا از طریق ترس — هر معیار عمل تروریستی را بر اساس حقوق معاصر برآورده می‌کند.

میراث و تأمل

امروز، هتل کینگ دیوید بازسازی شده ایستاده است، زخم‌هایش تا حدی پنهان اما هرگز محو نشده. بازدیدکنندگان می‌توانند لوح نصب‌شده توسط ایرگون را بخوانند — و در نزدیکی، یادبود آرام که به مردگان ادای احترام می‌کند.

درس‌های بمب‌گذاری همچنان دردناک مرتبط هستند:

- هشدارها مسئولیت اخلاقی را ساقط نمی‌کنند.
- مبارزات رهایی ملی هنگام هدف قرار دادن غیرنظامیان در معرض فروپاشی اخلاقی قرار می‌گیرند.
- زمینه‌های استعماری خشونت تولید می‌کنند که مرزهای میان مبارز آزادی و تروریست را محو می‌کند.

در نگاه به عقب، بمب‌گذاری هتل کینگ دیوید نه تنها یک «عملیات نظامی» بلکه تراژدی ناشی از محاسبه اشتباه و هزینه انسانی بود. خروج بریتانیا را تسریع کرد اما چرخه‌ای از خشونت تلافی‌جویانه را نیز تثبیت کرد که همچنان درگیری اسرائیلی-فلسطینی را امروز شکل می‌دهد.

بر اساس معیارهای معاصر، آن به عنوان یک عمل تروریستی ایستاده است — یادآوری تلخ که پیگیری عدالت یا ملت‌سازی هرگز نباید به قیمت جان‌های بی‌گناه باشد.

منابع

1. بریتانیای کبیر. دفتر کابینه. نتیجه‌گیری‌های کابینه، ۲۵ ژوئیه ۱۹۴۶. CAB 128/6. آرشیو ملی، کیو.
2. بریتانیای کبیر. MI5. ایرگون زوای لنومی: ارتباطات رهگیری‌شده و تماس‌های هشدار، ژوئیه ۱۹۴۶. KV 5/34، برگه‌های ۱۱۲-۱۱۸. آرشیو ملی، کیو، ۲۰۰۶.
3. اسرائیل. اداره تحقیقات جنایی (CID). گزارش پزشکی قانونی درباره مواد منفجره هتل کینگ دیوید، ۲۲ ژوئیه ۱۹۴۶. RG 41/G-3124. آرشیو دولتی اسرائیل، اورشلیم.
4. اسرائیل. آرشیو هاگانا. یادداشت داخلی: بن‌گوریون به موشه سنه، ۲۰ ژوئیه ۱۹۴۶. S25/9021. آرشیو مرکزی صهیونیستی، اورشلیم.
5. فلسطین قیمومیتی. روزنامه رسمی فلسطین، شماره ۱۵۱۵ (۱ اوت ۱۹۴۶). چاپخانه دولتی، اورشلیم.
6. سازمان ملل متحد. کنوانسیون سرکوب تأمین مالی تروریسم. قطعنامه مجمع عمومی ۹، A/RES/54/109، دسامبر ۱۹۹۹.
7. سازمان ملل متحد. اقدامات برای حذف تروریسم بین‌المللی: گزارش گروه کاری. ۲۰۰۴. A/59/894.
8. الدفاع (یافا). «هتل مرگ». ۲۳ ژوئیه ۱۹۴۶.
9. الاتحاد (حیفا). «بمب‌های صهیونیستی - گام اول برای اخراج ما». ۲۳ ژوئیه ۱۹۴۶.
10. فیلاستین (یافا). «تروریسم یهودی ۴۱ عرب را در لانه بریتانیایی می‌کشد». ۲۳ ژوئیه ۱۹۴۶.
11. لوسرواتوره رومانو (شهر واتیکان). «روش‌های بربرمنشانه در فلسطین». ۲۴ ژوئیه ۱۹۴۶.
12. نیویورک تایمز. «انفجار تروریستی در اورشلیم». ۲۳ ژوئیه ۱۹۴۶.
13. سرمقاله: «عملی که به آرمان یهودی آسیب می‌زند». ۲۴ ژوئیه ۱۹۴۶.

14. پالستاین پست (اورشلیم). «ثبت هشدارهای هتل، ۲۲ ژوئیه ۱۹۴۶» سوابق داخلی سوئیچبورد. آرشیو دولتی اسرائیل.
15. بگین، مناخم. شورش. ترجمه ساموئل کاتز. لندن: دبلیو. اچ. آلن، ۱۹۵۱.
16. کلارک، تورستون. با خون و آتش: داستان بمب‌گذاری هتل کینگ دیوید. نیویورک: پاتنام، ۱۹۸۱.
17. خالدی، رشید. قفس آهنین: داستان مبارزه فلسطینی برای دولت‌داری. بوستون: بیکن پرس، ۲۰۰۶.
18. موریس، بنی. ۱۹۴۸: تاریخ جنگ اول عربی-اسرائیلی. نیو هیون: انتشارات دانشگاه ییل، ۲۰۰۸.
19. سگو، تام. یک فلسطین کامل: یهودیان و اعراب تحت قیمومیت بریتانیا. ترجمه حایم واتسمن. نیویورک: متروپولیتن بوکز، ۲۰۰۰.
20. آرشیو هتل‌های دان. عکس‌های بازسازی هتل کینگ دیوید، ۱۹۴۶-۱۹۴۸. دسترسی در ۱۵ اکتبر ۲۰۲۵.
21. زوختروت. یادبود قربانیان هتل کینگ دیوید. پایگاه داده دیجیتال با مختصات GPS. دسترسی در ۱۵ اکتبر ۲۰۲۵.
22. موزه جنگ امپراتوری. عکس HU 73132: ویرانه‌های هتل کینگ دیوید، ۲۳ ژوئیه ۱۹۴۶. لندن.
23. کتابخانه کنگره. مجموعه عکس متسون. نمای هتل کینگ دیوید، پیش از ۱۹۴۶. واشنگتن دی.سی.